

## POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **D. J.**,  
skazanego z art. 279 § 1 k.k.i in.  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu  
w dniu 23 listopada 2023 r.  
zażalenia wniesionego przez skazanego  
na zarządzenie przewodniczącego IV Wydziału Karnego – Odwoławczego  
Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 września 2023 r., sygn. akt IV WKK 5/23,  
odmawiające przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie  
z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ka 1245/22, utrzymującego w mocy wyrok  
Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 10 maja 2022 r.,  
sygn. IV K 773/21,  
na podstawie art. 530 § 3 k.p.k.

**postanowił:**

**utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.**

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. odmówiono przyjęcia osobistej kasacji skazanego D. J. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ka 1245/22. Powodem tego rozstrzygnięcia był fakt, że skazany nie zrealizował wystosowanego do niego w trybie art. 120 § 1 k.p.k. wezwania do uzupełnienia w terminie 7 dni braku formalnego w postaci

spełnienia wymogu określonego w art. 526 § 2 k.p.k. w postaci tzw. przymusu adwokackiego (zarządzenie z dnia 25 maja 2023 r. - k. 10 akt WKK 35/23). Skazany wniósł nadto o wyznaczenie mu w tym celu obrońcy z urzędu, który to wniosek został rozpoznany negatywnie. Analizie podlegała sytuacja skazanego w toku postępowania, w którym reprezentował go obrońca z wyboru i w którym nie był traktowany jako osoba niemogąca zapewnić sobie bez uszczerbku dla egzystencji własnej i rodziny profesjonalnej pomocy czy ponieść kosztów postępowania. Żadne okoliczności nie wskazywały na to, by ta sytuacja uległa zmianie. Wobec zatem nieuwiarygodnienia twierdzeń przeciwnych, który to obowiązek spoczywał na skazanym, odmówiono mu ustanowienia obrońcy z urzędu, a w efekcie – wobec nieuzupełnienia braku formalnego kasacji – również przyjęcia tego środka zaskarżenia.

Na powyższe zarządzenie skazany złożył zażalenie podnosząc, iż został pozbawiony konstytucyjnych praw do „instancyjnego przedstawienia swoich racji”. Wskazał, iż nie stać go na obrońcę z wyboru, nie otrzymał z zakładu karnego zaświadczenia o finansach, stąd nie mógł przedłożyć go do sądu, który sam powinien zwrócić się o taki dokument. Przebywa w zakładzie karnym i nie posiada oszczędności; środków nie jest w stanie zapewnić mu też rodzina. Kontestował również bezstronność orzekania w przedmiocie odmowy przyjęcia kasacji, powołując się na to, że sędzia orzekał w innej jego sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie było zasadne. W przedstawionym układzie procesowym nieusunięcie braku formalnego kasacji obligowało prezesa sądu (przewodniczący wydziału odwoławczego) do wydania zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji (art. 530 § 2 k.p.k.). Co prawda w dniu 20 czerwca 2023 r. skazany złożył wniosek o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu, ten jednak nie został uwzględniony (k. 21 ww. akt). Tak więc dla skuteczności czynności prawnej złożenia kasacji obowiązkiem skazanego było zagwarantowanie jej właściwej formy (sporządzenie i podpisanie przez ustanowionego obrońcę). Odmawiając wyznaczenia obrońcy z urzędu w celu spełnienia tego wymogu Sąd Okręgowy w Szczecinie swoje stanowisko

przekonująco umotywował i - wbrew zarzutowi zażalenia - nie wynika z niego, by sąd kierował się w tym względzie innymi, aniżeli tylko merytoryczne względami. Przeanalizował bowiem realia dotychczas prowadzonego postępowania, w których skazany był reprezentowany przez obrońcę z wyboru, a także wskazał na to, że przed osadzeniem wykonywał pracę, z której uzyskiwał dochody. Nie zostały przedstawione natomiast inne, stosowne dowody, mogące pozytywnie weryfikować prawdziwość twierdzenia, że obecna sytuacja D. J. powoduje, iż ustanowienie obrońcy z wyboru implikowałoby skutki określone w art. 79 § 1 k.p.k. Zaznaczyć natomiast trzeba, że ciężar wykazania takiej sytuacji spoczywa na wnioskodawcy, który musi istnienie owych okoliczności „należycie wykazać”.

W tym stanie rzeczy nie można było podzielić zarzutu wystąpienia uchybienia w postaci utrudnienia korzystania z prawa do obrony. W nawiązaniu do procesowych narzędzi kontroli wyroku wskazać na marginesie trzeba, że z możliwości instancyjnego wyłożenia swych racji skazany już skorzystał w ramach postępowania odwoławczego (apelacja osobista i obrońcy), zatem jego konstytucyjne gwarancje dwuinstancyjności postępowania w żadnej mierze nie doznały uszczerbku. Taka kontrola w odniesieniu do wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ka 1245/22 nie jest już możliwa. Polskie postępowanie karne jest bowiem dwuinstancyjne. Kasacja jest natomiast nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o wysoce sformalizowanym charakterze, przejawiającym się choćby właśnie w konieczności jej sporządzenia i wniesienia przez podmiot profesjonalny. Jest to więc środek ekstraordynaryjny, pozostający poza regulacjami ustawy zasadniczej. Nie oznacza to, że skazany nie może z niego skorzystać, jednak warunkiem skuteczności takiej czynności procesowej jest bezwzględne podporządkowanie się tym szczególnym uwarunkowaniom jakie w tej mierze narzuca ustawodawca w kodeksie postępowania karnego, obligując jednocześnie stosowne podmioty do odmowy przyjęcia środka, który tych wymagań nie spełnia. W sytuacji niezachowania właściwej formy kasacji, konieczne było więc wydanie tego rodzaju rozstrzygnięcia, po uprzedniej merytorycznej ocenie wniosku złożonego na podstawie art. 78 § 1 k.p.k.

D. P.

Kierując się powyższą argumentacją i nie znajdując wadliwości zaskarżonego zarządzenia w pryzmacie zarzutów zażalenia, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[a!]